

dat Woord der apostelen telkens zal worden toege-
daan. Hoe daaraan steeds weer zal worden toegevoegd
een menselijke leer aangaande de goede werken of
aangaande de wedergeboren christen.

En omdat Jezus Christus dat alles weet, daarom
bidt Hij hier: Vader, maak mijn kerk tot nasprekers
van de goede belijdenis van Petrus. En weer den Satan,
o Vader, opdat hij mijn kerk niet afvoere van het een-
maal gelegde fundament. Dit is met recht Zijn hooge-
priesterlijk gebed tegen alle dwaalleer en verleiding
van Satan in, dit is het gebed van den Christus, om de
kerk te bewaren bij het Evangelie der soevereine en
vrije genade.

En dat gebed, luisteraars, dat door Christus werd
opgezonden in de Paaschzaal, in den nacht van Zijn
lijden, dat gebed werd door den Vader verhoord. De
Vader hoorde Zijn Zoon wel, toen Hij daar bad voor
Zijn apostelen en voor heel de kerk, die door hun woord
in Hem gelooven zou. Christus' gebed in de Paaschzaal
verklonk niet op de aarde, maar het drong omhoog,
door alle sferen heen, tot den troon van den Vader.

Ja, het is hier alsof ge Jezus Christus in deze ge-
bedsworsteling Zijn apostelen en heel Zijn kerk ziet
dragen voor des Vaders heiligen troon. Het is de Mid-
delaar, die hier Zijn Middelaarsgebed bidt. En de
Vader hoorde die woorden en Hij heeft ze verhoord.
De Vader zag immers achter dit gebed heel het lijden
en sterven van Zijn veelgeliefden Zoon, de Vader zag
immers daarachter diens gansche Middelaarsworsteling.

De Vader verhoorde dit gebed, dat gelooven wij, om-
dat Hij elk gebed van Zijn Zoon heeft verhoord. Om-
dat alle gebeden van den Christus waren gericht naar
's Vaders wil en 's Vaders gebed.

En in het licht van de verhooring van dit gebed van
Christus, luisteraars, moet ge nu de gansche geschie-
denis van de kerk zien. Dan krijgt ge ook het rechte
licht op de eenheid en op de verscheurdeheid der kerk.
Dan gaat ge ook zien, welk kerkwerk in overeenstem-
ming en welk kerkwerk tegen dit gebed van Jezus
Christus ingaat. Dan gaat ge in heel de kerkgeschiede-
nis, zooals die zich nu al bijna twintig eeuwen voor onze
oogen heeft afgespeeld, iets zien van de verhooring
van deze bede van Jezus Christus. Dan zult ge U ook
voor de fout bewaren om vanuit de werkelijkheid van
de verscheuring der Kerk of vanuit een of ander kerk-
begrip te naderen tot deze woorden van Christus, om
ze vervolgens vanuit die werkelijkheid of vanuit zoo'n
kerkbegrip te gaan interpreteren en uitleggen.

Wanneer ge echter de geschiedenis en het leven van
Christus' kerk in het licht van deze woorden gaat zien,
dan ziet ge zoo maar, dat de Vader ook vandaag en
alle dagen van de wereld, deze bede van Zijn Zoon
blijft verhooren.

Want iederen keer, dat Satan vasten voet krijgt in
de kerk en het Evangelie der soevereine genade gaat
verduisteren, iederen keer, wanneer de Satan de een-
heid van de apostelen en de apostolische leer aan een
eene kant en de kerk, die na hen komt aan den an-
deren kant, verbreken en verscheuren wil, door de kerk
af te voeren van het fundament van apostelen en pro-
feten, iederen keer grijpt de Vader in. Op grond van dit
bidden van Zijn Zoon en brengt Hij Zijn Woord weer
tot triumf in Zijn kerk.

Dat is dus de achtergrond van de gansche geschie-
denis van Christus' Kerk. Al de strijd en worsteling,
welke ge de eeuwen door constateeren kunt, is de strijd
om deze eenheid te bewaren.

Het gaat in dien strijd dus niet om het bewaren
van de eenheid van het instituut, van het kerkelijk ge-
bouw. Als dat waar was, zou Rome gelijk hebben. Als
de strijd om de bewaring van dit Woord van Christus
zou beteekenen, dat gij tot allen prijs bij een bestaand
instituut zoudt moeten blijven, dan zou de Paus ge-
lijk hebben. De leuze, dat men zich nooit mag af-
scheiden van de Kerk, al zijn haar zonden nog zoo
groot, is een door en door valsche en onware leuze.
Dat hebben onze vaders al verstaan, toen zij hun ge-
loof beleden in art. 28 van de Nederlandsche Geloofs-
belijdenis en daar neerschreven, met hun hartebloed,
in het gezicht van brandstapels en moordschavotten:
dat het het ambt aller geloovigen is, zich af te scheiden
van degenen die van de Kerk niet zijn en zich te
voegen tot deze vergadering — dat is de eerder beleden
ware kerk van Christus — het zij op wat plaats dat
God ze gesteld heeft, ook al ware het zoo, dat de
Magistraten en plakaten der prinsen daar tegen waren
en dat de dood of eenige lichamelijke straf daaraan
hing. Daarom, al degenen, die zich van haar afschei-
den of niet daar bij voegen, die doen tegen de ordinan-
tie Gods.

Men buigt zich dus niet onder dit gebed van Chris-
tus, wanneer men zegt, dat men zich nooit van een
bestaand kerkinstituut mag afscheiden. Want om de
bewaring van de eenheid van bestaande instituten
heeft Christus niet gebeden.

Neen, hierom gaat het in deze Middelaarsbede van
den Heiland: Hij bidt dat Zijn kerk steeds mag be-
waren de eenheid met de apostelen en met de leer der
apostelen. En tot die eenheid brengt Hij telkens Zijn
kerk terug.

Of is dat niet steeds de oorzaak geweest van den
strijd in Christus' kerk? Ge ziet het, als ge de kerk-
geschiedenis, ook de jongste, goed kent, telkens weer.
Steeds tracht men aan dat door Christus in de aposte-
len gelegde eenheidsfundament toe te doen of af te
doen. Iedere maal, als Satan vasten voet krijgt in de
kerk van Jezus Christus, wordt aan dat apostolisch

fundament toegedaan of afgedaan. En wordt in de
plaats van het Evangelie der vrije en soevereine ge-
nade gesteld een menselijke leer. Wat die leer ook
moge zijn, of ze den grond der zaligheid moge stellen
in onze persoonlijke vroomheid of wedergeboorte, of
dat ze die stelt in de goede werken der christenen, 't is
een afvoeren van dat door Christus gestelde fundament.

Maar nooit laat de Vader dat blijvend toe. Telkens
grijpt Hij weer in. Telkens gedenkt Hij dit gebed van
Zijn Zoon en legt Hij opnieuw den eenheidsband tus-
schen de apostelen en ons. Houdt Christus Zijne kerk
in stand, zoo mag de hel vrij woeden, gersten aan Gods
rechterhand, kan Hij haar wel behouden.

Neen, wanneer Christus hier zou bedoelen de eenheid
met een bestaand instituut, dan zou dat beteekenen,
dat de kerk nooit door de verleiding van Satan het
eenmaal gelegde fundament zou kunnen prijsgeven, dat
de eenheid met de leer der apostelen er altijd zou blij-
ven. Maar de geschiedenis van Israël en ook 't Nieuwe
Testament en de gansche kerkgeschiedenis leeren wel
anders. Die eenheid is er niet automatisch. Ze blijft er
altijd alleen door het trouw verhooren van den Vader
van dit gebed van Zijn Zoon en door Zijn genadevol
tot heerschappij brengen van Zijn Woord in Zijn kerk
door Zijn genade alleen.

En daarmee zal het U tevens duidelijk zijn, luiste-
raars, dat wij afwijzen, dat de verhooring van deze
bede van Christus hierin zou bestaan, dat er is een
onzichtbare eenheid van alle geloovigen, dwars door,
en over alle kerkmuren heen. Dat in dien zin het „ut
omnes unum sint", opdat zij allen één zijn, zou moeten
worden verstaan. Spreekt Christus hier over de on-
zichtbare Kerk?

Maar Hij heeft het immers over hen, die door hun
Woord in mij gelooven zullen. Die door het door de
apostelen, dat is door Zijn kerk gepredikte Woord in
Hem zullen gelooven. Christus denkt hier wel degelijk
aan de zichtbare kerk, aan de kerk, aan welke Hij
Zijn Woord, de grootste schat van Zijn genade, heeft
toevertrouwd.

Zoo wordt deze bede van Christus verhoord, heel
de geschiedenis van Zijn duurgekochte kerk door is
dit de groote vreugde voor allen, die Hem beminnen,
dat zij, wanneer zij metterdaad die eenheid met het
apostolisch fundament bewaren, zich opgenomen weten
in het kerkvergaderend werk van den Heiland, dat
voortgaat, naar luid van den Catechismus, van het
begin der wereld tot aan het einde.

Intusschen, luisteraars, Christus voegt nog iets aan
deze woorden toe. Hij vervolgt: opdat zij allen één zijn,
gelijkerwijs Gij in mij en ik in U, dat ook zij in ons één
zijn, opdat de wereld geloove, dat Gij mij gezonden hebt.

Wonderschoone perspectieven opent de Christus U
hier. Hoe oneindig wijd breidt zich in deze woorden
de horizon van Zijn gebed uit.

Gelijkerwijs Gij Vader in mij en ik in U, dat ook zij
in ons één zijn. Nu de Heiland gebeden heeft om de
eenheid van Zijn apostelen met de kerk, die na hen
komt, bidt Hij thans dat die eenheid zoo hecht moge
zijn, als die tusschen den Vader en den Zoon. Gelijker-
wijs zij één zijn, zoo zij ook Zijn kerk één met de apos-
telen.

En daarmee wordt U nog verder licht op de door
Christus begeerde eenheid geworpen. En bevestigen
voorts deze woorden van den Heiland, wat wij over de
eerste woorden van dezen tekst tot U spraken.

Ge moet er nu even goed op letten, welke eenheid de
Heere hier bedoelt. Gelijkerwijs Gij Vader in mij en
ik in U, dat zij ook allen één zijn. Reeds Calvin heeft
erop gewezen, dat hier niet bedoeld wordt de eenheid
van Vader en Zoon in het eeuwige goddelijke wezen.
Zeker, dat weet gij, luisteraars, Vader en Zoon zijn van
eeuwigheid één. Eén in hun eeuwige goddelijk leven.
De kerk heeft dat zoo schoon beleden, toen zij uit-
sprak, dat Christus is God uit God en Licht uit Licht.
Van eeuwigheid en tot eeuwigheid zijn Vader en Zoon
zoo ook één.

Maar dat bedoelt de Heiland hier toch niet. Hij
treedt hier in deze bede voor ons als de Middelaar, als
God en mensch in één persoon, als de ambtsdrager
Jezus Christus, die bezig is U te verlossen. En nu be-
doelt Hij hier de eenheid, welke er tusschen den Vader
en Hem als de Middelaar is. En dat is de eenheid,
welke uitkomt in de volkomen onderwerping van Hem,
den Middelaar, aan het Woord en den wil van Zijn
Vader. Welk een volmaakte eenheid, luisteraars, tus-
schen den Vader en Zijn Zoon, onzen Middelaar is dat.
Zie Hem, heel Zijn leven door, in Zijn volmaakte ge-
hoorzaamheid! Eén is Hij met den wil van den Vader,
ook als dat van Hem het hoogste offer en het meest
gruwelijke lijden vraagt. Eén is Hij met den Vader, ook
als dat van Hem de zwaarste gehoorzaamheid vraagt.

En daarom zegt onze Heiland hier: gelijkerwijs gij
Vader in mij en ik in U, dat zij allen één zijn. Zooals
nu de Vader Zijn liefde tot Zijn Zoon doet uitgaan van-
wege diens volmaakte gehoorzaamheid en gelijk Chris-
tus een is met den Vader in het gehoorzaam volbrengen
van diens wil, zoo bidt Christus nu, dat ook wij,
de apostelen en de gansche kerk, die na hen komt,
mogen rusten in die volmaakte liefdesgemeenschap
van Vader en Zoon, mogen rusten in de waarachtige
eenheid in het werk van den Vader en in het werk van
den Zoon, ja in die beiden.

Die eenheid, luisteraars, groeit dan ook in de wereld,
als verhooring van het gebed van Christus. Die een-
heid groeit, waar men ter wereld ook, de gemeenschap
van de ware Kerk van Christus onderhoudt. Die een-

heid groeit, waar de Kerk, naar de eigen woorden van
dezelfde Nederlandsche Confessie, welke wij straks ci-
teerden, de reine predikatie des Evangelies oefent,
waar zij gebruikt de reine bediening der Sacramenten,
indien zij gebruikt de kerkelijke tucht om de zonden te
straffen. Kortelijk, waar men ter wereld zich zoo aan-
stelt, naar het zuivere Woord Gods, verwerpende alle
dingen die daar tegen zijn, houdende Jezus Christus
voor het eenige Hoofd.

Waar Christus' Kerk dat doet, de eeuwen door en
op alle plaatsen van de wereld, daar is de waarlijk
katholieke Kerk, als een schoone vrucht van deze bede
van Christus, daar is die katholieke Kerk, waarvan, om
nog eenmaal onze belijdenis te citeeren, deze zegt in art.
27, dat zij niet gelegen, gebonden of bepaald is in een
zekere plaats of aan zekere personen, maar zij is ver-
spreid en verstrooid door de geheele wereld; nochtans
te zamen gevoegd en vereenigd zijnde met hart en
wil in een zelfden Geest, door de kracht des geloofs.

Het is de door Christus afgebeden eenheid, uit-
komend in het zichtbare, in het onderhouden van de
gemeenschap met een Evangelieverkondiging, welke
zich bindt aan het Woord der apostelen en aan die
alleen, uitkomend ook in het gezamenlijk eten van
Christus' lichaam en het drinken van Christus' bloed,
aan een tafel, welke geopend is voor allen, voor wie
Christus die opent en die gesloten blijft alleen voor
diegenen, waarvoor Christus sluit, want Hij sluit en
niemand opent, Hij opent en niemand sluit.

Welk een zaligheid, luisteraars, en welk een vreugde
zich zoo te weten één met de apostelen, één met den
Middelaar Jezus Christus, één in Hem met den Vader.

Welk een verplichting ook voor alle christgeloo-
vigen, waar ter wereld, om die eenheid te zoeken, om
alle valsche eenheid tegen te staan, en te zoeken de ge-
meenschap met die kerk, welke wij zooeven door onze
vaders zagen beleden.

Tenslotte voegt Christus daar nog aan toe: opdat
de wereld bekenne dat Gij mij gezonden hebt.

In zijn uitlegging op het Evangelie van Johannes
verwijst Calvin hier naar den jongsten dag. Eenmaal
zal de dag komen, dat zelfs de verwoorpenen, de onge-
loovigen, door het zien van de groote schare, welke
niemand tellen kan, zullen moeten toegeven, dat Chris-
tus geen bedrieger was, maar wel waarlijk degene,
waarvoor Hij zich uitgaf. Hun oogen zullen dan, zegt
Calvin, verblind worden door den glans van Zijn ma-
jesteit.

Wij gelooven trouwens, dat deze laatste woorden van
Christus ook kunnen beteekenen, dat door de trouwe
bewaring van de eenheid met Christus en de aposte-
len er steeds uit de wereld getrokken zullen worden
tot de kennis van Christus.

Ut omnes unum sint, opdat zij allen één zijn. Het is
een geweldige bede van Christus. Ze heeft de Kerk
alle eeuwen door gefascineerd. Ze is ook weer steeds
misverstaan in de kerk, deze bede van den Heiland.

Wij willen eindigen. Zie Hem nog eenmaal in de
Paaschzaal, luisteraars, de Heiland, dit woord bid-
dend: vóór Hem Zijn geliefde apostelen, en daarachter
breidt zich voor Zijn oogen uit de schare, welke
niemand kan tellen, de kerk van alle plaatsen en alle
tijden, zooals die eenmaal samenvergaderd zal staan
voor Zijn troon.

O, Hij ziet den Satan rondgaan als een brieschende
leeuw, zoekende wie hij zou kunnen verslinden. Heeft
hij daarnet niet Judas losgewerkt uit het twaalfstal?
Welk een gevaar bedreigen Zijn kerk, wat zal het een
strijd kosten om het Evangelie zuiver te bewaren.

Maar zie: Christus bidt: Vader, ik bid niet alleen
voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun
Woord in mij gelooven zullen. Opdat zij allen één zijn,
gelijkerwijs Gij Vader in mij en ik in U. Zoo bad de
Christus. En de Vader hoorde en verhoort nog elken
dag tot aan het einde der wereld Zijn bede.

De eenheidsband tusschen apostelen en kerk blijft
altijd weer bewaard, zij het door strijd.

Laat ieder van U die dit gehoord heeft, en die de
zaak van Christus' Kerk van harte liefheeft, zich naar
deze bede van Christus richten. Dan vindt ge den weg
in de verwarring van dezen tijd, ook op kerkelijk ge-
bied en dan verstaat ge ook de volle diepte van de
woorden, waarmee Gods groote knecht Calvin eens
een brief aan kardinaal Sadoletus besloot, dien hij ge-
schreven had inzake de eenheid der Kerk:

„Geve God, dat gij, Sadolet, met al de Uwen, eens
zult inzien, dat er geen andere band van Kerkelijke
eenheid is dan het feit, dat de Heere Christus, die
ons met God den Vader verzond heeft, ons uit de
verstrooijing in de gemeenschap Zijns lichaams verza-
melt, opdat wij zoo alleen door Zijn Woord en Zijn
Geest tot één hart en één ziel samen opwassen“⁴⁾.

R. H. BREMMER.

⁴⁾ Geciteerd uit Apologie van de Reformatie der Kerk.
Drie geschriften van Johannes Calvin, ingeleid door Dr.
K. Slettsma, Amsterdam, 1937, pag. 68. In zijn inleiding
schrijft Dr. Slettsma o.a.: „Niemand toch kan het ontgaan
zijn, dat in onze dagen de Kerkvraag in het brandpunt
van de belangstelling staat..... De moeilijke vraag naar
de plaats van de Kerk en haar taak in het moderne leven
is voor velen een hartevraag geworden. De herdenking
van Afscheiding en Doelantie heeft in ons land de aan-
dacht verscherpt. Allerlei andere oorzaken hebben ver-
der er toe meegewerkt, dat de vragen aangaande de Kerk,
haar verhouding tot andere levenskringen, haar aard en
wezen..... op het agendum staan..... pag. 6. Nog meer
dan in 1937, toen Dr. Slettsma deze woorden schreef, is in
1948 deze brief van Calvin aan Sadolet van actueel belang.